

LEGE MAULA ETA AUZOTASUN ZIBILA
(Zuzenbide-aniztasunaren gorabeherak espainiar estatuan)

1

Zuzenbide Zibila eta Euskal Zuzenbide Zibila

Andoni POLO ROCA

AURKIBIDEA: 1. Sarrera; 2. Auzotasun Zibila; 2.1. Auzotasun Zibila eskuratzeko erak; 3. Egoitza Zuzenbide Zibilean: Ohiko egoitza, egoitza eraginkorra eta etxebizitza kautoa; 3.1. Egotearen esanahia (*permanencia*); 4. Lege Maula (Kode Zibila, 6.4. art.); 5. Zuzenbide Autonomikoak, Auzotasun Zibila, Egoitza eta Lege maula; 5.1. Espainiako Auzitegi Gorenaren 1994ko apirilaren 5eko 22.192/1994 epaia; 5.2. Jurisprudentiaren joera; 6. Defentsa (Kasu Praktikoa); 7. Ondorioak. Bibliografia.

1. Sarrera

1978ko Konstituzioa egin zenean espainiar Estatu Autonomia Erkidegotan antolatu zen (EK 143. art.). Autonomia Erkidego bakoitzari bere Botere Betearazle eta Legegilea eman zitzaizkion, Epaia-Boterea ezik, hori bakarra baita espainiar Estatu osoarentzat.

148. eta 149. artikuluetan AAEEren eta Estatuaren eskumenak zerrendatu zituen EK-k, hurrenez hurren, eta Zuzenbide Zibilari dagokionez, 149.1.8. artikulura jo behar dugu, horrek banatzen dituelako zeintzuk izango diren Estatu-AAEE harremanak zuzenbide zibilean.

Artikulu horrek bi arau nagusi ditu eta bi salbuespen: lehenengo arau nagusia, Zuzenbide Zibila Estatuaren eskumen eksklusiboa da; bigarren arau nagusia, AAEEK izango dute beraien Zuzenbide Zibila gorde, aldatu eta garatzeko eskubidea.

Horrela, egun, espainiar Estatuaren barruan Zuzenbide Zibil anitz ditugu. Badakigu Zuzenbide Zibila egunero, orduro, minuturo, agertuko zaigula (kontratuetan, oinordetzan, ezkontzan...), baina nola jakingo dugu zein izango den ezargarri?

Gatazka lurraldetar/zibil hori ebazteko Auzotasun Zibila dugu. Sistema guzti honek, gainera, pentsarazi diezaguke: eta nire Auzotasun Zibila aldatuko banu legeak ematen dizkidan tresnekin beste ordenamendu baten menpe geratzeko?

Gatazka hori izango dugu hizpide lan honetan: legeak ematen dizkigun tresnez baliatuta gure Auzotasun Zibila aldatu ahal dugunetz eta horrek ekar ditzakeen arazo juridikoak.

2. Auzotasun Zibila

Has gaitezen galdera batekin: Demagun espainiar batek liskar zibilen bat duela (oinordetza adibidez), badakigu zibila dela, baina badakigu ere espainiar estatuak araudi zibil ezberdinak dituela, zein izango litzateke ezargari? Nola jakin?

Horretarako Auzotasun Zibila begiratu beharko dugu. Auzotasun Zibilak “naziokotasun txiki” baten rola dauka espainiar Estatuaren barruan koexistitzen diren ordenamenduen artean zein den ezarri behar duguna jakiteko.

Horrela defini dezakegu Auzotasun Zibila: “*Auzotasun zibila pertsonaren egoera zibil bat da, estatus bat, Erregistro Zibilean inskribatzen dena [ez beti], eta, horren arabera zehazten da espainiar naziotasuna duen pertsona bati Estatuko zein ordenamendu zibil aplikatu behar zaion.*” IMAZ ZUBIAUR¹.

2.1. Auzotasun Zibila eskuratzeko erak

Auzotasun Zibila Kode Zibilak arautzen du. Lehen aipatu dugun moduan 149.1.8. artikulua jasotzen ditu bi salbuespen, salbuespen horietako bat da Estatuak badituela gai batzuk “ukiezinak” AAEEentzat, eta horietako bat lege-gatazkak ebazteko arauak dira².

Horrela, Kode Zibilean arautzen dira bere lotura puntuak eta lortzeko erak, Atariko Tituluaren 5. Kapituluaren (Ámbito de aplicación de los regímenes jurídicos civiles coexistentes en el territorio nacional).

Auzotasun Zibila eskuratzeko erei dagokionez, Kode Zibileko 14. artikuluan ditugu:

1. Jatorrizko erak, *ius sanguinis* (KZ 14.2. art.)
2. Filiazio bidezkoa, *ius soli* eta hondar-era (*residual*) subsidiarioa (14.3. art.), azken hori oso kritikatu
3. Ezkontza bidezko era (KZ 14.4. art.)
4. Eratorrizko erak egoitzaren bidez (KZ 14.5. art.)
5. *Ius soli* bidezkoa (KZ 14.6. art.)

Eratorrizko eren artean (KZ 14.5. art.) bi ditugu: 1) **2 urteko** jarraikako egoitza bidez, interesdunak hala izateko borondatea adierazten badu erregistro zibilean; 2) **10 urteko** jarraikako egoitza bidez, epe horren barruan kontrako adierazpenik egin ez badu interesdunak.

3. Egoitza Zuzenbide Zibilean: Ohiko egoitza, egoitza eraginkorra eta etxebizitza kautoa

¹ IMAZ ZUBIAUR, Leire, *Zuzenbide Zibilaren Sarrera. Eskubide Subjektiboa. Pertsonaren Zuzenbidea.*, EHU, Euskara eta Eleaniztasuneko Errektoreordetzaren Sare Argitalpena, 2013.

² EK 149.1.8. art.: “[...] En todo caso, las reglas relativas a la aplicación y eficacia de las normas jurídicas, relaciones jurídico-civiles relativas a las formas de matrimonio, ordenación de los registros e instrumentos públicos, bases de las obligaciones contractuales, **normas para resolver los conflictos de leyes** y [...]”.

Aipatu dugun moduan egoitza bidez alda daiteke Auzotasun Zibila, baina zer da egoitza Zuzenbide Zibilean?

Kode Zibilak berdindu egiten ditu “egoitza” (*residencia*) eta “bizileku” (*domicilio*) terminoak, 40. artikuluan: “*Para el ejercicio de los derechos y el cumplimiento de las obligaciones civiles, el domicilio de las personas naturales es el lugar de su residencia habitual [...]*”.

Hau da, Zuzenbide Zibilean ez dago bien arteko ezberdintasunik, nahiz eta egile batzuek bai bereizten dituzten bi kontzeptuok maila teorikoan (Cfr. DÍEZ-PICAZO³). Beste arlo batzuetan bai, Finantza- eta Tributuzuzenbidean, kasu, ezberdintzen dira (ik. Bizkaiko Tributuzuzenbide Foru-Arau Orokorra⁴).

3.1. Egotearen esanahia (*permanencia*)

Espainiako Auzitegi Gorenari jarraiki, ohiko etxebizitzatzat ulertu behar da «*al lugar donde se reside con habitualidad, que equivale a domicilio real ya que materializa la voluntad de permanencia en un determinado lugar*» (EAG 1996ko martxoaren 17ko epaia).

Horrela, EAGk kontzeptu finalista edo xedezkoa ezarri du hemen, bi osagaiekin: **1) osagai objektiboa**, denbora tarte batean leku zehatz batean egotea (*permanecer*), eta **2) osagai subjektiboa**, finalista, ez bakarrik hor egotea, hor egotea nahi izatea (nahia): *animus manendia*⁵.

EAGk askotan eskatu duen osagaia da hau, «*voluntad de establecerse la persona efectiva y permanentemente en un determinado lugar*» (EAG 1940ko azaroaren 28ko eta 1990eko urriaren 18ko epaiak, besteak beste).

Baina, nahiz eta egoteko asmoa edo nahia eskatu izan den batzuetan, *animus manendia* eskatuz, EAGk, beste batzuetan, garrantzia handiagoa eman dio egoitza eraginkorrari (*residencia efectiva*)⁶.

Doktrinak, halaber, adierazi du *animusa* egotearen (*permanencia*) datu objektibotik eratoritzen dela eta, ondorioz, ezin dela harengandik banatu (VELA SÁNCHEZ⁷).

Hemen, arazoa izango dugu jakiteko egote honek eskatzen duen egoteko nahia edo ez, eta *animus manendia* edo egoitza eraginkorra (183 egun) kontuan hartu beharko den. Badirudi maila teorikoan gaudela, baina gero honek alderdi baten edo bestearen defentsa egiteko balioko digu.

³ DÍEZ-PICAZO, Luís: *Sistema de Derecho Civil: Derecho de la persona, Autonomía privada, Persona jurídica, Introducción. Vol. I.*, Tecnos, 2002, 10. Ed., 151. or.

⁴ Bizkaiko Lurralde Historikoko Zergei buruzko martxoaren 10eko 2/2005 FORU ARAUA (BAO Martxoaren 11koa).

⁵ EAG 1954ko irailaren 25eko eta 1993ko urtarrilaren 20ko epaiak.

⁶ EAG 1989ko uztailaren 12ko epaia.

⁷ VELA SÁNCHEZ, Antonio José: "El domicilio, la desaparición y la ausencia", *Derecho Civil para el grado I. Parte general.*, 2013-01-01, Dykinson, 92.-97. or.

4. Lege Maula (Kode Zibila, 6.4. art.).

Espainiako Kode Zibileko 6.4. artikuluko lege maula figurak lau elementu eskatzen ditu: bi alde formalean (hura egikaritzeko moduan, forma) eta bi alde materialean (hura lortzeko egiten dena, lege maularen edukia).

Alde materialari dagokionez (edukia), lege-maula egoteko funtsezko elementu bezala beharko da: *“un acto o serie de actos que, pese a su apariencia de legalidad, violen el contenido ético de los preceptos en que se amparan”* (AGEE 1997ko apirilaren 17koa, 1998ko otsailaren 3koa, 2000ko abenduaren 21ekoa, 2005eko urtarrilaren 28koa eta 2011ko abenduaren 14koa).

Eduki honek elementu subjektibo bat (nahia) ere eskatzen du: *“la conducta debe perseguir un determinado resultado contrario a lo ordenado o prohibido imperativamente”* (AGEE 2001eko martxoaren 27koa eta 2002ko irailaren 30ekoa).

Bigarren eskakizun hau ez da batzuetan eskatu (ACEDO PENCO⁸), eta epai batzuetan horrela adierazi izan da (Cfr. 2011ko abenduaren 14ko 8.685/2011 AGE, 5. ZO).

Hortaz, betekizunen artean, *“no se requiere la intención, o conciencia, o idea dirigida a burlar la ley”* (1998ko otsailaren 3ko eta 1997ko apirilaren 17ko AGEE), baina *“es preciso que la ley en que se ampara el acto presuntamente fraudulento no le proteja suficientemente”* (1993ko otsailaren 23ko AGE), eta egintza *“se encamine a la producción de un resultado contrario o prohibido por una norma tenida como fundamental en la materia, y tal resultado se manifieste de forma notoria e inequívocamente”* (1993ko ekainaren 30eko eta 1982ko azaroaren 4ko AGEE).

Zuzenbidearen printzipio orokor batek, halaber, aurreikusten du hirugarren batek ezin duela kaltetu norbaitek arauak ematen dion eskubideren baten egiten duen egikaritzza, *qui iuri sui utitur neminen laedere* printzipioa; salbu eta, aginduzko arauaren bat urratuko balitz (Cfr. Bizkaiko Probintzia-Entzutegetiko 2015eko abenduaren 1eko 2.388/2015 epaia).

Alde formalari dagokionez, lege-maula horretan bi arau edo lege aurkituko ditugu: **1)** Estaldura Legea (*Ley/Norma de Cobertura*), legezkantoko egintza estalduko duen legezko araua, eta **2)** Lege Baztergarria edo saihesgarria (*Ley/Norma eludible o soslayable*), lege-maula erabiliz kanpo utzi nahi den legea.

Alde Formalari:

Estaldura Legea

Lege Baztergarria edo Saihesgarria

Alde Materialari:

Legezkantoko egintza(k)

Elementu subjektiboa (nahia)

5. Zuzenbide Autonomikoak, Auzotasun Zibila, Egoitza eta Lege maula

⁸ ACEDO PENCO, Ángel: *Introducción al Derecho Privado*. Dykinson, Madril, 2013, 246. or.

Orain arte aztertu duguna aztertuta, demagun guraso batek ez diola bere seme-alabari Zuzenbide Komunak ezartzen duen senipartea utzi, aldatu ahalko Auzotasun Zibila, egoitza aldatuz (KZ 14.5. art.)? Hori izango litzateke lege maula (KZ 6.4. art.)?

5.1. Espainiako Auzitegi Gorenaren 1994ko apirilaren 5eko 22.192/1994 epaia

Orain aztertuko dugu 1994an Auzitegi Goreneraino iritsi zen auzi bat, oso kritikatu izan zena. Hauexek dira egitateak:

Alberto (1899ko uztailaren 24a) eta Maria Dolores (1901eko apirilaren 23a) Prejanon (Logroñon) jaio ziren biak. Bertan, Prejanon, ezkondu (1924an) eta, geroago, Erandiora (Bilbo, garai artan⁹), aldatu zuten egoitza. Erandion bizi izan ziren 1940tik 1970eko urtarrilaren 10era arte eta, gero, Sopelara joan ziren bizitzera, bertan erroldatuz 1970eko urtarrilaren 10etik aurrera, Sopela elizatea izanik eta Foru Zuzenbidea duelarik. Gainera, erroldatzekoan esanbidez adierazi zuten Bizkaiko Auzotasun Zibila izatearen borondatea.

Ezkontideek testamentua egin zuten elkarri boterea emanez, eta adieraziz testamentua Zuzenbide Foralak arautuko zuela, eta jaraunspena erdizka eta zati berdinetan izango zela haien ilobentzat.

Testamentugileen seme-alabek auzia epaitegietara eramán zuten, eta AGraino iritsi zen. Seme-alabek argudiatu zuten haien gurasoek lege-maulan (KZ 6.4. art.) egin zutelako testamentua, Sopelan erroldatu zirelako Bizkaiko Zuzenbide Foralaren menpe gelditzeko eta horrela Kode Zibileko oinordetza-sistemari maula egiteko.

Auzitegi Gorenak auzia onartu zuen eta arrazoia eman zien seme-alabei, lege-maula egon zela ebatziz. AGren aburuz, ezkontideak urte asko egon ziren Erandion (Bilbon) bizitzen, Auzotasun Zibil Komunaren menpean egonik, eta Sopelara aldatzearen nahia izan zela bakarrik Bizkaiko Zuzenbide Foralaren menpe geratzeko eta horrela Kode Zibilak ezartzen dituen oinordetza-arauak saihesteko, horrela testamentua Foru-Zuzenbidearen arabera egin ahal izateko. Hau da, legeak ematen dituen 2 urte horiek aprobetxatuz (*Estaldura Legea*), Foru-Zuzenbidearen menpe gelditu zirela.

Bertan, EAGk adierazi izanak lege-maula izan zela kritika asko jaso zituen, berez ezin daitekeelako esan lege-maula dagoenik (KZ 6.4). Kasu honetan ezin da esan lege-maula dagoenik, ez dagoelako legezkanpoko egintza bat, eta, lehen aipatu dugun moduan, hori da

⁹ 1982an erabaki zen Erandio Bilbotik segregatzea: ik. *Decreto de segregación de Bilbao 220/1982 de 20-12-1982 (Boletín Oficial del País Vasco nº 163 de 30-12-1982)*.

lege-maula egoteko funtsezko elementua¹⁰. Hemen legala zen egintza egin zen ordenamenduak berak ematen dituen legezko aukeren barruan.

5.2. Jurisprudentiaren joera

1993ko epai hori eman ondoren, hurrengo urtean, 1994an, Espainiako Auzitegi Gorenak beste epai bat eman zuen antzeko ebazpena emanez auziari. Auzitegi Gorenaren 1994ko apirilaren 5eko epaia:

*“[...] ha de concluirse [...] que la vecindad foral vizcaína que, en la insólita forma ya dicha, dijeron adquirir a la avanzada edad de 76 y 75 años de edad, respectivamente, careciendo de patrimonio rústico alguno (caserío y sus pertenecidos) que desearan concentrar en uno solo de sus herederos, **no tuvo otra finalidad que la de, acogiéndose a dicha aparente vecindad foral vizcaína (ley de cobertura), eludir la aplicación de la ley sucesoria del Derecho Civil Común (CC) a la que siempre habían estado sometidos [...]** y, de esa forma, **desheredar prácticamente a sus dos hijos D. Felipe y D. Jesús María . sin causa alguna que justifique dicha desheredación, lo que evidentemente integra un claro supuesto de fraude de ley, en los términos ya dichos que configuran el mismo, por lo que, con estimación del motivo segundo que hemos venido examinando, ha de declararse que carecen de valor y eficacia algunos los testamentos (poderes testatorios) que los referidos esposos, acogiéndose a la vecindad foral vizcaína, otorgaron el día 4 febrero 1976.**”*

13 urte geroago, 2007an, antzeko ebazpena ematen zaitzaien aurkezten ziren auziei. Bizkaiko Probintzia-Entzuteagiko 2007ko maiatzaren 31ko 1.219/2007 epaia eta Bizkaiko Probintzia-Entzuteagiko 2001eko otsailaren 19ko epaia:

*“La testadora, contraviene lo preceptuado en el citado art. 14.1º C.c.,(art. 6.3 Cc.); **excluye de forma voluntaria la ley aplicable, en perjuicio de terceros(art. 6.2º del C.c.) e incluso pudiera hablarse de un fraude de ley,(art. 6.4 EDL 1889/1) pues en contra de lo establecido en los anteriores testamentos, el súbito sometimiento a la legislación foral, no parece tener otro motivo que el apartar sin necesidad de justificación a sus dos hijos de su herencia (en este sentido S.. TS de 5-4-94). Por ello, el testamento de fecha 4-4-1990, otorgado conforme a la legislación civil foral vizcaína carece de valor y eficacia alguna”***

2012an ere mota horretako ebazpena aurki dezakegu. Kasu honetan, pertsona batek bere Nafarroako Auzotasuna mantendu nahi zuen Nafarroako Zuzenbide Zibila aplikatu zekion, momentu horretan Beasainen (Gipuzkoan) bizi zen arren. Gipuzkoako Probintzia-Entzuteagiko 2012ko urriaren 26ko 773/2012 epaia:

*“En este sentido resultan sumamente ilustrativos hechos como que la declaración del **deseo de conservar la vecindad civil navarra fuera llevada a cabo ante el Juez de Paz de Beasain [...] en cuanto al tratamiento de la legítima, se privó indebidamente al demandante de***

¹⁰ Funtsezko elementua: “un acto o serie de actos que, pese a su apariencia de legalidad, violen el contenido ético de los preceptos en que se amparan” (AGEE 1997ko apirilaren 17koa, 1998ko otsailaren 3koa, 2000ko abenduaren 21koa, 2005eko urtarrilaren 28koa eta 2011ko abenduaren 14koa).

sus derecho sucesorios como hijo , lo que constituye un supuesto de fraude de Ley en los términos previstos en el artículo 6 del C.C . pues ,en definitiva , amparándose en la cobertura de una determinada legislación se evitó la aplicación del derecho civil común, y en consecuencia la observancia de las normas sucesorias de obligado cumplimiento.”

Baina gaur egun jurisprudentziaren joera aldatu egin da, eta auziei ebazpen desberdina ematen zaie. Bizkaiko Probintzia-Entzuteagiko 2015eko abenduaren 1eko 2.388/2015 epaia aipatu behar dugu. Kasu honetan, errekurtsogileek argudiatzen zuten kausatzaileak testamentua egin zuela Foru-Zuzenbidearen menpean, bazterketa “mozorroa” zuen kausa gabeko jaraungabetzea egiteko (Kode Zibilak eskatzen duen moduan), lege maula (KZ 6.4. art.) burutuz.

Bizkaiko Probintzia-Entzutegiak adierazten du zalantza gabe ikus daitekeela kausatzaileak bere alabari (errekurtsogileari) ahal zuen gutxiena utzi nahi ziola Zuzenbide Komuna edo Foru-Zuzenbidea erabiliz, eta *de cuius*ak dena utzi zuela ondo lotuta, baina uneoro errespetatuz lege-eskakizunak:

“No se trata de eludir ninguna ley imperativa por otra de cobertura en dicho supuesto; efectivamente de significación correlativa en fraude de ley. Aquí sucede algo que tiene un matiz divergente, se explicita una voluntad precisada conforme a la ley aplicable en fuero de la ley personal al momento del fallecimiento. No es tampoco, en puridad de principios como se incide en el recurso de apelación, algo dependiente de un hecho ajeno, simplemente la determinación incidente de la vecindad al fallecimiento, y otorgamiento en tal sentido de la voluntad clara conforme al orden legislativo.” (BPE 2.388/2015 epaia, 3. ZO)

Bizkaiko Probintzia-Entzutegiak errekurtsua gaitzetsi zuen, kausatzaileak egindakoa ez zela lege-maula argudiatuz: “[es] simplemente la determinación [...] de la vecindad al fallecimiento, y otorgamiento [...] de la voluntad [...] conforme al orden legislativo [de ese momento, el foral].”.

Horrela, Bizkaiko Probintzia-Entzutegiak aurretik emandako ebazpenekin eta arrazonamenduekin apurtzen du eta argi uzten du ez dela lege-maula beste ordenamendu baten menpean egindako testamentua, legeek eskatzen dituzten eskakizunak errespetatuz gero.

6. Defentsa (Kasu praktikoa)

Lan honetan zehar aztertutakoa uztartuko dugu orain eta kasu zehatz baten aurrean nola egingo ditugun defentsak ikusiko dugu.

Kasua: Laura eta Miren ezkondata daude eta hiru seme-alaba dituzte. Seme-alabetako bat alabatxo bat dauka, Maddalen. Laura eta Miren *Castro-Urdiales*en bizi dira, eta Barakaldora doaz bizitzera zahartzarora pasatzeko. Han bizi dira 6 hilabetez urtean zehar (183 egun). Bi urtez hor bizita biek esanbidez eskatzen dute haien Auzotasun Zibila aldatzea eta Euskal Auzotasun Zibila lortzen dute. Testamentua

egiten dute eta dena Maddaleni uzten diote. Handik bi urtera hiltzen dira eta seme-alabek demanda aurkezten dute esanez lege-maula egin dutela testamentugileek jaraungabetze bat egin dutelako bazterketa figuraren bidez.

Demandatzaileen defentsa: Demandatzaileek argudiatuko dute testamentugileek lege-maula egin dutela 183 egun bakarrik egon direlako hor eta 2 urtera esanbidez eskatu dutelako Auzotasun Zibilaren aldaketa. Hori defendatzeko egoitza hartuko da kontuan eta argudiatuko da *animus manendia* falta dela¹¹, gurasoek ez zutelako han bizitzeko nahirik, eta osagai subjektiboa falta denez, ez dagoela egoitzarik eta, ondorioz, erregistroko egintza deuseztatu behar dela eta testamentua deuseza dela.

Jaraunsearen (Maddalen) defentsa: Maddalenek defendatuko du 183 egun hor bizita egoitza lortu dela, egoitza eraginkorraren (*residencia efectiva*) bidez, eta doktrinak ere defendatzen duela *animusa* egotearen (*permanencia*) datu objektibotik eratoritzen dela eta, ondorioz, ezin dela harengandik banatu (VELA SÁNCHEZ). Ondorioz testamentua baliozkoa dela.

Gainera alderdi honek defendatuko du ere egon badagoela *animus manendia*, badagoelako interesa, kausatzaileen interesa zelako hor bizitzea Auzotasun Zibila aldatzeko. Gogoratu lehen esan duguna, nahiz eta ahalik eta gutxiena utzi nahi izan, ez da lege-maula: “*Que duda cabe, que el testamento que nos ocupa contiene como previsión indubitada o intención indubitada [...] la de dejar a su hija, la Sra. Sonsoles, la menor cuota posible conforme a lo permitido por ley personal común o por ley personal foral. No realiza, voluntad contradictoria alguna, al contrario, trata de bien atar su sucesión [...] No se trata de eludir ninguna ley imperativa por otra de cobertura [...] [es] simplemente la determinación [...] de la vecindad al fallecimiento, y otorgamiento [...] de la voluntad [...] conforme al orden legislativo [de ese momento, el foral]*”.

Gogoratu lehen 3. atalean aztertu dugula egoitza, eta hor azpimarratu dugula figura horren azterketa juridiko-doktrinalak lagunduko zigula errealitateko edozein kasuren defentsan.

7. Ondorioak

Orain arteko joera jurisprudenziala ikusita argi dago gauza bat: epaile eta magistratuek ez dutela oraindik ulertu espainiar estatuan Zuzenbide Zibil anitz daudela.

Ebazpen guztietan ikus daiteke batasun ideia hori daukatela buruan eta haien artean beste ordenamendu batera aldatzea lege-maula dela, beraientzat Zuzenbide Zibil “bakarra” komuna delako.

¹¹ «voluntad de establecerse la persona efectiva y permanentemente en un determinado lugar» (EAG 1940ko azaroaren 28ko eta 1990eko urriaren 18ko epaiak, besteak beste).

Batasun ideia horri erreferentzia eginez ebazpen asko eman dira lege maulatzat hartuz berez lege maula ez zena. Horrek argi uzten du epaitzen duenak ez duela argi ikusten zer den zuzenbide desberdinen aldiberekotasuna, zuzenbide zibil aniztasuna.

Batasun ideia hori mantentzen dutenentzat beste adibide batekin azalduko dugu: demagun pertsona batek duela naziotasun bikoitza, espainiarra eta frantziarra, eta Frantziako legeetan ez dagoela seniparterik; eta pertsona horrek Frantziako ordenamenduaren arabera egiten duela bere ondarearen antolaketa. Orain arteko jurisprudentziaren arabera hor lege maula egongo litzateke, baina astakeria hutsa izango litzateke hori lege maula dela esatea. Orduan zergatik espainiar estatuaren barruan egiten bada, bai da lege maula?

Esan bezala, badirudi epaile eta magistratuek ez dutela oraindik ulertu espainiar estatuan Zuzenbide Zibil anitz daudela. Are gehiago, Auzitegi Gorenak hori ez ulertzea, ohikoa da, zuzenbidearen batasun zurruna defendatu duelako beti; baina Hego Euskal Herriko (EAE eta NFK), *Catalunyako*, Aragoako eta Galiziako epaileek hori ez ulertzea larriagoa da.

Bestalde, arrazoiketa juridikoa ikusita lege maula *in extremis* dela esan dezakegu, lege maularen parametro legalak errealitateko kasuetara ezarri ordez, alderantziz egin delako, errealitateko kasua lege maula figura horretan sartzen saiatu dira indarrean. Hau da, Zuzenbide osoari 180 graduko buelta eman diote, ondorio juridikotik pasa dira egitatezko supostura.

Legezkanpoko egintza al da ordenamenduak berak ematen didan aukera bat egikaritzea nire Auzotasun Zibilaren bidez? Inondik inora ere. Baina Zuzenbide pribatua ondo ezartzen jakiteko lehenengo argi geratu behar da espainiar estatuaren zuzenbide-ordenamendua ez dela “bat, bakarra eta batua”, asko baizik.

Bibliografia

- ACEDO PENCO, Ángel (2013): *Introducción al Derecho Privado*. Dykinson, Madril.
- DÍEZ-PICAZO, Luís (2002): *Sistema de Derecho Civil: Derecho de la persona, Autonomía privada, Persona jurídica, Introducción. Vol. I.*, Tecnos, Madril.
- IMAZ ZUBIAUR, Leire (2013): *Zuzenbide Zibilaren Sarrera. Eskubide Subjektiboa. Pertsonaren Zuzenbidea.*, EHU, Euskara eta Eleaniztasuneko Errektoreordetzaren Sare Argitalpena.
- IMAZ ZUBIAUR, Leire (2014): *Euskal Zuzenbide Zibila II.*, EHU, Euskara eta Eleaniztasuneko Errektoreordetzaren Sare Argitalpena.
- VELA SÁNCHEZ, ANTONIO JOSÉ (2013): "El domicilio, la desaparición y la ausencia", *Derecho Civil para el grado I. Parte general.*, Dykinson, Madril.